

MAKOISAT MARJAT

Y Siirtolapuutarhurin
ympäristöopas

Marjaniemen ryhmäpuutarha ry

Sisällys

Puutarhurina Marjaniemessä	3
Katsaus historiaan – elämää ennen ja nyt	4
Lajittelemalla jätteemme säästämme luontoa ja rahaa	7
Vesi – elämän eliksiiriä	12
Puutarhanhoito on työtä ja iloa	14
Luonnonmukaista puutarhanhoitoa	16
”...toisen pään teen kammariksi...” - rakentamisen ABC	19
Vapaa-ajan ohjelmaa ja hyviä harrastuksia	21
Omia muistiinpanoja	22

Oppaan tekstit:

Eeva-Liisa Haanpää, Helge Keula,
Pirkko Korhonen, Seppo Laurell, Tuija Lujanen-Lampi,
Tuovi Lukkarila, Ulla-Maija Salo, Marja Sario ja Yrjö Tolvanen
(kaikki ovat Marjaniemen mökkiläisiä)

Kuvat: Helge Keula, Anita Kokkila, Seppo Laurell, Marja Sario

Ulkoasu ja taitto: Tuovi Laine

Painopaikka: Seppo Lujanen/Forssan Kirjapaino
2004

Puutarhurina

Marjaniemessä

Marjaniemen ryhmäpuutarha on perustettu vuonna 1946. Silloin elettiin sodan jälkeistä pula-aikaa ja toiminnassa korostui ravinnon tuottaminen perheille. Perusajatuksena oli mielekkään vapaa-ajan viettäminen lähellä kotia viljellen hyöty- ja koristekasveja, luonnosta nauttiminen ja yhteisöllinen elämäntapa kaupungissa. Ekologinen elämäntapa on ollut keskeinen periaate aivan alusta alkaen. Toiminta-ajatus on edelleen sama, mutta nykyisin näitä arvoja kutsutaan kestävän kehityksen periaatteiksi.

Ekologiseen arkielämään mökeillä sisältyy mm. seuraavia periaatteita: suosi julkisia kulkuvälineitä, osta lähiruokaa, käytä lähipalveluja, säästä energiaa, lajittele jätteesi, kompostoi, kierrätä ja korjaa sekä suojele ympäristöä. Mökkialueen rauhaa vaalimme liikkumistapamme valitsemalla: jätämme autot parkkipaikoille, liikumme puutarha-alueella kävellen ja pyöräillen ja kuljetamme tavaramme kotti- tai maitokärryillä.

Tänään tiedämme, että ympäristömme hyvinvoinnissa on kysymys ekologisesti monimutkaisista ja yhteen kietoutuneista tapahtumista. Me voimme kuitenkin vaikuttaa valinnoillamme ja teoillamme aivan arkipäiväisessä elämässämme ympäristömme hyvinvointiin. Siisti, turvallinen ja kaunis puutarha-alue on meille kaikille tärkeä asia ja samalla yhteinen haasteemme!

Tähän Makoisat Marjat -oppaaseen on koottu puutarhureille tärkeitä ohjeita ja ideoita – ympäristöystävällisen mökkeilyn yleiset suuntaviivat. Katsaus yhdistyksemme historiaan ja toimintaan vahvistaa puolestaan ajatusta siitä, miten tärkeää on jatkossakin toimia yhdessä ja taata puutarha-alueemme tulevaisuus myös tuleville sukupolville.

Yksityiskohtaiset ohjeet, aikataulut, yhteyshenkilöt ja tapahtumat ovat luettavissa säännöllisesti ilmestyvästä Marjalan Maininnat -lehdestä.

Yhdistyksellä on myös omat www-sivut osoitteessa www.siirtolapuutarhat.net. Sivuilta löytyy paljon tärkeää, hyödyllistä ja ajankohtaista tietoa. Kannattaa tutustua.

Ja tietenkin – ilmoitustauluja seuraamalla pysymme aina ajan tasalla !

Sisältörikasta, tasapainoista ja antoisaa siirtolapuutarhaelämää jokaiselle.

80-luku

- tiukan taistelun ja 20 000 nimen adressin jälkeen 10 vuotta lisää!
- ekologisesti metrolla mökille
- ministeripörssi avautui (Kaarina Suonio ja Tarja Halonen)
- TV-vastaanottimia, lämminvesiboilereita ym. sähköisiä mukavuuksia mökkeihin

90 –luku

- saneerausta vimmaksi asti
- naapuriin isoja kerrostaloja ja kokonainen pienkerrostaloalue
- tulevaisuus valoisaksi; asemakaava ja 30-vuotinen vuokrasopimus alkoi 1.1.1997
- itsehallintomalli alueen hoitoon; lisää vapaaehtoista työtä ja talkootoimintaa
- yövartioinnit
- yhteishankintoina mökkikohtaisia kuivakäymälöitä ja alueen yhteisten puuceitten uusiminen

00-luku eli uusi vuosituhat

- ”presidentillinen siirtolapuutarha”
- aita ja portit asutuksen puoleisille rajoille
- sähköverkoston miljoonaremontti – samalla katuvalot, yhteisantenni ja
- tietoverkkovalmius
- roskakatokset ja ”maitokärret” porttien pieliin
- karaokea, pihakilpailuja, vuoden marjislaisia, valojuhlia, illanviettoja pikkujoulusta venäläiseen iltaan sekä naamiaisista lapiniltaan...
- harrastuksia krocketista mölkkyyneen, ympäristökysymyksistä yhteislauluun jne.

(Lähde: Marjis ’50 - Marjalan maininnat 2/1996, Yhdistyksen 50 –vuotishistoriikki)

Lajittelemalla jätteemme säästämme luontoa ja rahaa

On arvioitu, että jokainen helsinkiläinen tuottaa jätettä lähes 500 kg vuodessa.

Jätteet kuuluvat jokaisen arkipäivään myös mökillä.

Jätteiden käsittelyä säätelevät jätelaki, terveydensuojelulaki, ympäristönsuojelulaki sekä järjestyslaki.

Jätekatoksessa asioidessa on syytä aina muistaa huolellisuus ja siisteys. Jätekatoksien seinillä on luettavissa yksityiskohtaiset lajitteluohjeet ja -neuvot. Hyvin hoidetussa ja siistissä jätekatoksessa on miellyttävää asioida.

Jätteiden lajittelu ja kompostointi eivät ole mitään aikaa vieviä erityisharrastuksia, vaan normaalia taloudenhoitoa ja siivoamista. Jäte on itse asiassa oikein lajiteltuna ja hyödynnettynä rahanarvoista raaka-ainetta.

Lajiteltavaa jätettä ovat puu, painekyllästetty puu, metalli, pahvi, paperi, kartonki, sähkö- ja elektroniikkaromu, puutarhajäte, lasi ja ongelmajätteet.

Hyötyjätteisiin kuuluvat puutarhajäte, risut, kyllästämätön puhdas puu, metalliromu, lasit, pahvit ja paperit.

Jätteen välttäminen ja vähentäminen ovat oivallisia keinoja toimia ympäristön hyväksi. Kaikenlaisissa hankinnoissa kannattaa käyttää harkintaa ostamalla mahdollisimman pitkäikäisiä, korjauskelvollisia, ajattomia tuotteita. Vanha sananlasku – köyhällä ei ole varaa ostaa halpaa – pitää paikkansa. Tarpeettomien pakkauksien välttäminen, kierrättäminen, korjaaminen ja kompostoiminen vähentävät jätteen joutumista kaatopaikoille. Myös mökkiläisten kesken tehdyt yhteishankinnat vähentävät jätemääriä.

Jätteen polttaminen

Kaikki mikä palaa, ei sovi poltettavaksi. Muovia, tekstiilejä, nahkaa, kumia, ongelmajätteitä tai puutarhajätteitä ei voida hävittää polttamalla, sillä niitä poltettaessa voi syntyä elimistöön kertyviä vaarallisia yhdisteitä kuten dioksiineja. Varsinkin vanhukset ja pienet lapset ovat erityisen herkkiä savuhaitoille. Savut ja hajut aiheuttavat esimerkiksi silmien, nenän ja kurkun ärsyntyä ja saattavat heikentää yleistä viihtyvyyttä mökkialueella. Polttamiseen soveltuu ainoastaan kuiva ja puhdas puu. Pahvia ja sanomalehtiä voi kuitenkin käyttää pieniä määriä sytykkeenä.

Avotulien tekeminen koko siirtolapuutarha-alueella on kiellettyä paloturvallisuussyistä. Grillit ovat sallittuja.

Puutarhajätteet

Puutarhajätteiden kompostointi on puutarhan hoitoa ja mukavaa puuhaa, joka tuottaa rahanarvoista multaa. Kaikki eloperäinen aines eli biojäte on osa luonnon kiertokulkua ja pienikin määrä biojätettä kuuluu kompostiin eikä sekajätteen sekaan. Kaatopaikalle joutuva biojäte mätänee ja tuottaa metaania, mikä on yksi haitallisimmista kasvihuonekaasuista.

Yleiset alueet kuten puistot ja metsät eivät ole luovallisia puutarhajätteen läjitysalueita. Epämääräisesti läjitetyt puutarhajätteet eivät maadu nopeasti ja ne rehevöittävät kasvillisuus pohjaa.

Lisäksi jätekasat rumentavat viheralueita ja alentavat niiden virkistysarvoa.

Sekajätteet

Sekajätteen eli lajittelemattoman jätteen kerääminen on kaikkein kalleinta. Jätteitä lajittelemalla säästetään siis selvää rahaa! Muistamisen arvoista on myös se, että jätekatoksessa sijaitsevien keräysastioiden ulkopuolelle jätetyistä jätteistä veloitetaan aina huomattava lisämaksu! Jätekatokseen ei saa jättää ongelmajätteitä, painekyllästettyä puuta, auton renkaita, helloja, jääkaappeja, huonekaluja tai muita suuria esineitä.

Paperijätteet

Paperijätteet lajitellaan niille tarkoitettuun jäteastiaan, jolloin ne päätyvät jatkossa hyötykäyttöön. Kaikki postiluukun tai -laatikon kautta tulleet paperit voidaan lajitella vihreään jäteastiaan. Pahvit ja vahapaperit eivät kelpaa paperikeräykseen. Keräämällä 70 kg paperia säästää yhden kuusen !

Lasijätteet

Kierrätykseen kelpaavat lasijätteet palautetaan elintarvikeliikkeiden keräyspisteisiin tai lasijätteiden keräysastioihin.

Rakennusjätteet

Rakennusjätteiden vähentäminen on helppoa tavaran hankintavaiheessa. Älä osta "varmuuden vuoksi" enempää kuin tarvitset. Kaikenlaiset rakennusjätteet täytyy kuitenkin itse hävittää. Välivarastointia voi jonkun aikaa harrastaa, mutta joskus ne nurkat täytyy kuitenkin siivota.

Jos käyttökelpoista rakennusmateriaalia kuitenkin jää, voi sitä tarjota Kyläsaareen, Rakennusosien uudelleenkäyttökeseeseen (puh. 09-31089529 tai www.rakennusluuppi.fi).

Yhdistyksen ilmoitustauluille voi myös laittaa myynti-ilmoituksen.

Pienet kuormat käyttökelvottomia rakennusjätteitä voi toimittaa YTV:n Sortti-kierrätysasemalle Kivikkoon. Lajitellut hyötykäyttöön kelpaavat jätteet, kuten puu ja metalli otetaan vastaan ilmaiseksi. Myös erikseen lajiteltu kyllästetty puu (ongelmajäte) kelpaa sinne.

Marjaniemen ryhmäpuutarhaa lähinnä sijaitseva Sortti-asema sijaitsee vain noin kahden kilometrin päässä Kivikossa. Palveluihin kuuluu myös noutosorttipalvelu.

Kivikon Sortti- asema
Kivikonlaita 5
00940 Helsinki
puh. 09-1561433

Sortti-asemalla otetaan vastaan hyötyjätteitä, ongelmajätteitä ja sekajätteitä vain henkilöautolla, peräkärryllä tai pakettiautolla tuotuina ja kunkin jäteerän hinta määritellään vastaanotossa. Maksuvälineeksi käyvät pankki- ja luottokortit, ei käteinen. Hinnat määräytyvät sen mukaan, sisältääkö kuorma lajiteltua vai lajittelematonta jätettä. Sortti-asemalla on itsepalvelu eli jätteet on itse nostettava keräyslavoille.

Lisätietoja YTV:n asiakaspalvelusta puh. 09-1561611 tai jäteneuvonnasta puh. 09-1561631 tai www.ytv.fi/jateh

Ongelmajätteet

Ongelmajätettä ovat aineet tai esineet, jotka voivat aiheuttaa erityistä vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, minkä vuoksi ne on aina eroteltava muista jätteistä.

Vie ongelmajätteet kunnan järjestämään keräys- tai vastaanottopaikkaan.

Merkitse pakkaukset selkeästi. Kerro vastaanottajalle, mitä jätteitä tuot.

YTV:n kiertävät ongelmajätteiden keräysautot kiertävät säännöllisesti ja niiden aikatauluista ja pysähtymispaikoista ilmoitetaan yhdistyksen ilmoitustauluilla.

Jätteiden jättäminen keräysautoon on maksullista/ilmaista jätteestä riippuen.

Mökkiläisille lähin ongelmajätteiden keräyspiste sijaitsee Itäkeskuksessa:

Itäkeskus Shell
Visbyinkatu 1
00930 Helsinki
puh. 09-3414133

Kannattaa myös muistaa, että Herttoniemessä sijaitseva Työ & Toiminta ry:n palvelut auttavat meitä jätteiden käsittelyssä.

SER – purkaamossa (Asentajankatu 1, 00880 Hki, puh.09-34346440) otetaan ilmaiseksi vastaan sähkö- ja elektroniikkaromua arkisin kello 8.00-17.00. Laitteet voi toimittaa purkaamoon itse tai sopia niiden noudosta.

Kierrätyskelpoista tavaraa voi toimittaa myös

Työ & Toiminta ry:n Kirppistavarataloon osoitteeseen: Sahaajankatu 23, 00880 Hki,
puh. 09-34346440.

Yleisimmät ongelmajätteet:

- loisteputket ja –lamput
- käyttämättä jääneet tai vanhentuneet lääkkeet sekä elohopeakuumemittarit – viedään apteekkiin
- kovettumattomat maali-, liima- ja lakkajätteet ja näiden pakkaukset sekä näillä aineilla likaantuneet tarvikkeet, työvälineet ja massat
- liuotinaineet, kuten tärpätti, tinneri, asetoni ja teollisuusbenssiini
- emäksiset pesu- ja puhdistusaineet, liuottimet, torjunta- ja desinfiomisaineet
- käytetyt öljyt ja öljyiset jätteet, kuten trasselit öljynsuodattimet ja öljypakkaukset
- romuakut ja akkunesteet
- kasvinsuojelu- ja torjunta-aineet ja niiden pakkaukset
- rikki- ja suolahappo sekä orgaaniset hapot, kuten etikka- ja muurahaishappo
- kylmälaitteet, kuten jääkaapit ja pakastimet sekä televisiot, tietokoneiden monitorit ja kaikki nestekidenäytöt, laitteet, joissa on kiinteä sisäänrakennettu paristo tai akku sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden PCB-kondensaattorit
- haloonisammuttimet
- painekyllästetty puu
- paristot – ellet ole varma pariston laadusta, vie se aina ongelmajätekeräykseen

Vesi

– elämän eliksiiriä

Vesien käytössä ja käsittelyssä tulee ottaa huomioon paikalliset luonnonolosuhteet ja viranomaisten vaatimukset. Mökkiläisten käytössä on vesijohdosta laskettava kylmä kesävesi ja sadevesi. Sadevettä kannattaa kerätä esim. kasvien kastelua varten. Vesijohtovettä kannattaa käyttää harkiten, sillä mitä vähemmän käytät vettä, sitä helpommin ratkeavat jätevesiongelmat, sillä siirtolapuutarha-alueilla ei ole yleensä viemärointiä.

Keskipäivällä ei pitäisi kastella, koska vettä haihtuu silloin eniten. Katetta käyttämällä haihtumista voidaan vähentää.

Parasta kasteluvettä on seissyt sadevesi. Kastele mieluummin kerran viikossa perusteellisesti kuin joka päivä pinnallisesti.

Voit säästää veden lämmittämiseen tarvittavaa energiaa varastoimalla vettä astioihin ja antamalla auringon lämmittää sen.

Jätevedet

Tärkeä periaate on, että jätevedet käsitellään siellä missä ne syntyvät. Pese astiat ja nyrkkipyökit ympäristöystävällisellä pesuaineella, jolloin voit kaataa jätevedet kompostiin tai kasveille suoraan. Pyykin- ja astianpesukoneita ei mökkialueelle saa asentaa, sillä niistä syntyvää jätevettä ei saa johtaa suoraan maaperään tai sadevesiviemäriin. Suuremmat pyökit tulee pestä muualla.

Suihkut, saunat ja käymälät

Mökkiläisten käytössä ovat yhdistyksen ylläpitämät suihkut, sauna ja käymälät. Suihkun ja saunan käyttöajat ovat luettavissa Marjalan Maininnoista ja ilmoitustauluilta. Siirtolapuutarhassa mökkikohtaiset saunat eivät kuulu alueen alkuperäiseen ilmeeseen. Vesivessat ja ”ulkohuussit”, joista uloste ja virtsa imeytyvät suoraan maaperään ovat kiellettyjä.

Kuivakäymälät

Kompostoitavat kuivakäymälät ovat sallittuja. Valmiit kompostikäymälät ovat vedettömiä ja viemärittömiä, joissa ulosteet lahoavat joko kokonaan jätesäiliössä tai esikompostoinnin jälkeen erillisessä ulkopuolisessa kompostorissa. Ulostejäte ei ole ongelmajätettä kun sitä käsitellään asianmukaisesti.

Hyvä keino jälkikompostointiin on koota käymäläkompostista ja syksyn lehdistä kerroksittain kasa joka peitetään. Kasan annetaan seistä seuraavaan syksyyn, jolloin sitä voidaan käyttää maanparannukseen. Koristekasveille riittää vuoden kompostointi. Mikäli käymäläkompostia halutaan käyttää hyötykasveille, täytyy varmistaa että kompostimulta on täysin lahonnutta.

Kasveille, joita syödään raakana tulee kompostoinnin kestää ainakin kolme vuotta. Jäätyminen talven aikana takaa kompostimullan puhtauden.

Asentaessasi mökillesi kuivakäymälää, noudata tarkoin valmistajan antamia ohjeita.

Puutarha-alueella yhdistys ilmoittaa yhteisilmoituksella kuivakäymälöiden käyttäjämäärän YTV:aan.

Puutarhanhoito työtä ja iloa

Puut, kukat, marjat, hyötykasvit, eläimet

Siirtolapuutarhurin tehtävä on luoda puutarhastaan mahdollisimman helppohoitoinen ja luonnonmukainen. Lannoitusta eloperäisillä ja luonnonmukaisilla aineilla kasvukauden aikana tulisi suosia ja peruslannoitukseksi soveltuu hyvin hoidettu puutarhakomposti, johon on mahdollisesti sekoitettu kompostoitua hevosenlantaa.

Kemiallisia torjunta-aineita tulee välttää, sillä luonnonmukaisen puutarhan hoidossa tärkeintä on yhteistyö luonnon kanssa! Monet kemialliset kasvinsuojeluaineet, kasvitauti- ja rikkakasvihävitteet (esim. pyretiini- ja malationovalmisteet) eivät ole ympäristöystävällisiä, sillä ne ovat maaperään ja vesistöön joutuessaan erittäin myrkyllisiä.

Siirtolapuutarha on ennen kaikkea kotimaisten puiden, kasvien ja eläinten elintila kaupunkiympäristössä.

Omalla pihalla voi olla hedelmäpuita ja koristepensaita. Kaupungin ohjeiden mukaisesti suuria lehti- tai havupuita ei tule istuttaa, sillä ne aikaa myöten varjostavat ja vievät elintilaa muilta kasveilta.

Vuoroviljelyperiaatetta suositellaan hyötykasvien viljelyyn. Sen avulla maa kuohkeutuu eri syvyyksiltä eri vuosina. Kateviljely soveltuu erinomaisesti siirtolapuutarhaan, sillä näin saadaan oman tontin jätekasvinosat kierrättämällä hyötykäyttöön. Yhdistys pyrkii avustamaan puutarhureita oksien ja risujen haketuskäytännöissä.

Puutarha-alue edistää mehiläistenhoitoa, alueen puut mahdollistavat lintujen pesinnän ja kukkaniityt hyönteisten ruokinnan ja kiviaitojen rakentaminen liskojen ja hyönteisten elintilan.

Vastuuntuntoinen marjanviljelijä ei käytä ns. lötköjä nailonverkkoja marjapensaiden suojana, sillä löysät ja maahan asti ulottuvat verkot ovat linnuille ja siileille kohtalokkaita niiden jäädessä verkkoon kiinni. Marjojen suojaamiseen kannattaa mieluummin käyttää hallaharsoa tai tukevaa verkkoa.

Kotieläimet tulee pitää kytkettyinä puutarhan alueella lukuun ottamatta omaa tonttia, jos se on erikseen aidattu.

Komposti on puutarhurin pankki

Kompostoituminen on luonnollista erilaisten pieneliöiden toimintaa mm. bakteerien, sienien ja sädesienien aikaansaamaa eloperäisen jätteen lahoamista hapellisissa oloissa. Lahoamisen yhteydessä syntyy hiilidioksidia, vesihöyryä, ravinnesuoloja ja humusta.

Kompostin hoito on uskomattoman helppoa ja mukavaa puuhaa. Kompostia on hoidettava niin, ettei se aiheuta haittaa terveydelle tai ympäristölle. Kompostin perushoitoon riittää se, että sinne kurkistetaan ja tarpeen vaatiessa käännellään kerran parissa viikossa. Samalla voi tarkistaa, miltä aines näyttää, tuoksuu ja tuntuu. Luonto hoitaa tehtävänsä varsin itsenäisesti ja luotettavasti!

Komposti kannattaa sijoittaa varjoisaan ja tuulensuojaisaan paikkaan. Näkösuojaksi voi istuttaa kasvillisuutta, esim. pensaan tai rakentaa matalan puuidan. On kohteliasta ajatella kompostin sijaintia myös naapurin näkökulmasta. Talousjätteen kompostointia varten tarvitaan haittaeläimiltä suojattu, kannellinen ja tiivis kompostisäiliö. Pelkän puutarhajätteen kompostointi on sallittua myös avokompostissa. Käymäläjätteen kompostointiin tarvitaan kompostori, josta valumavesien pääsy maaperään on estetty.

Kompostimulta on kypsää ja valmista käytettäväksi silloin kun se on rakenteeltaan tasalaatuista, multamaista tummaa massaa, joka tuoksuu mullalta ja tuntuu hieman kostealta.

Nyrkkisääntöjä kompostoinnista:

- Jos komposti haisee mädäntyneelle, se on liian märkä tai tiivis. Lisää seosainetta ja sekoita hyvin.
- Jos komposti ei lämpene, se on joko liian kuiva tai liian märkä. Kuiva komposti vaatii vettä ja sekoitusta. Märkä komposti vaatii seosainetta ja sekoitusta.
- Jos kompostissa on kärpäsiä tai niiden toukkia siinä on liian vähän seosainetta tai se on huonosti peitelty. Lisää seosainetta ja sekoita hyvin.
- Jos kompostissa on hometta tai sienikasvustoa kaikki on kunnossa, sillä ne kuuluvat kompostin hajottajaeliöstöön.
- Jos kompostissa on muurahaisia, se on liian kuiva. Muurahaisista ei ole haittaa, mutta kompostia kannattaa kastella ja sekoittaa.
- Jos 20–30 cm syvyydessä on tuhkamaista tai seittimäistä ainetta (=sädesienirihmasto), komposti on liian kuiva ja kuuma. Kastele ja sekoita komposti hyvin.
- Hienojakoinen materiaali hajoaa nopeammin kuin karkea.

Suosittelavaa lisälukemista ovat tässäkin oppaassa käytetyt lähdekirjat ja www-sivut:

Kompostointikirja
Alm G. ym, Schildts, 1993

Kotikomposti
Kratschmer H. Otava, 2001

Suomalainen puutarhakäsikirja
Riikonen, Asikainen, WSOY, 1996

Pihan ja puutarhan pikkujättiläinen
Riikonen, Tolvanen, WSOY, 2003

www.kiertokapula.fi

www.ytv.f

Hyvin toimiva komposti on:

- lämmin, ilmava ja kostea
- painuu kasaan
- tuoksuu mullalle – ei pahalle
- siellä ei ole kärpäsen toukkia eikä muurahaisia
- siellä on tuhatjalkaisia, tunkiolieroja, siiroja
- siellä ei ole rottia eikä hiiriä
- ihannelämpötila on + 40 – 50 astetta

Puutarhakompostiin saa laittaa:

- puiden ja pensaiden lehdet
- naatit ja ruohonleikkuujätteet
- silputut oksat ja kukkavarret sekä kuivat rikkaruohot
- kuivaa ja kosteaa ainesta, karkeaa ja hienoa, tuoretta ja varastoitua biojätettä = kaikki puutarhan eloperäinen jäte voidaan kompostoida

Talousjättekomiistiin saa laittaa:

- kaikki puutarhajätteet
- hedelmien, vihannesten ja juuresten kuoret pieniksi pilkottuina
- ruokajätteet
- kahvin ja teen porot suodatinpusseineen
- talouspaperit ja lautasliinat
- lemmikkieläinten jätökset
- kananmunankuoret murskattuina
- luonnonkuidut hyvin pieninä määrinä (villa, puuvilla, pellava, silkki)

Kompostiin ei saa laittaa:

- tuhkaa, kalkkia
- tupakantumpeja, pölynimurin pölypusseja
- muovioia, lasia, metallia
- keinokuitutuotteita, nahkaa, kumia
- ongelmajätteitä